

[Valdemar Sørensen.]

Kompliment til Erhvervslivet, fordi det, som man ansaa for den drivende Kraft i Genanskaffelsprincippet, var Haabet om den Merfortjeneste, der skulde komme ud af det. Jeg føler Trang til at sige, at jeg ikke har opdaget, at Erhvervslivet, efter at vi har opgivet dette Princip og er gaaet over til Indkøbsprincippet, har været mindre ivrigt for at skaffe Forsyninger til Landet. Tværtimod synes jeg, at de Maaneder, der er gaaet siden vi skiftede Princip, har været kendetegnet af en endnu større Iver efter at tilføre Landet de størst mulige Beholdninger af alle Forbrugsvarer og Raamaterialer. Men naturligvis, det har ikke kunnet undgaas, at Genanskaffelsprincippet, dette, at man havde Lov til at sælge en billigere indkøbt Vare til den Grundpris med Avance paa, som den nye Vare vilde koste ved Genanskaffelsen, har forhøjet Prislaget i Landet. Det er helt upaåtvivleligt, for man kan vel regne med, at naar de grundlæggende Erhverv har købt deres Varer ind til den forestaaende Salgsæson, varer det dog nogle Maaneder, inden disse Varer kommer ud til Salg i den almindelige Detailomsætning. Dér har vi altsaa oplevet, at i Løbet af det halve Aar fra Krigens Begyndelse til Maj Maaned havde vi paa Grundlag af dette Princip i Virkeligheden faaet Priserne højere op, end man egentlig syntes var rigtigt.

Det er givet, at ogsaa saadan noget som selve Formuleringen af Bestemmelsen om Avancebegrænsningen har været medvirkende til det. Der var i Bekendtgørelsen af 19. Oktober den bekendte Paragraf om, hvorledes man kunde beregne sin Avance; den skulde beregnes i Kroner og Øre til det Beløb, man havde faaet ved Salg af det samme Kvantum af den samme Vare tidligere, men tilføjedes det, man havde Lov til at lægge Omkostningsstigningen paa, og saa havde man tillige Lov at lægge noget paa, som er forsvundet senere; man havde Lov at lægge til Prisen et Beløb svarende til den stedfundne Stigning i det almindelige Prisniveau i Landet. Det vil altsaa sige, at i den Tid, denne Bestemmelse har virket, har man givet los paa det Punkt, at selve Avancen er blevet præget af den Prisstigning, der er foregaaet.

Naar man nu længere hen i det forsvundne Aar har talt om Priserne Tryk, maa man erkende dette, og nogle af os sagde det, da man begyndte med denne Regulering: Dette holder ikke, man er her inde paa en Vej, hvor man ligefrem sætter Fart i Prisstigningen. Jeg forstaar meget vel,

hvorfor man dengang valgte, som man gjorde; man havde tænkt sig, at den Stilling, Landet var i, gjorde det muligt at holde Erhvervslivet gaaende paa en helt anden Basis, end vi senere er blevet nødt til at arbejde paa. Men det udelukker ikke, at naar vi nu ser paa Priserne og øver en vis Kritik af, hvordan de virker, og hvordan de kommer frem, maa man erkende, at hele den Maade, hvorpaa man til at begynde med stillede sig til Prisreguleringssystemet, bærer en væsentlig Del af Skylden for Ulemperne.

Det var ogsaa ud fra denne Betragtning, at jeg ved Behandlingen i December gjorde nogle Bemærkninger om den nye Paragraf om Generalomkostningerne, som den højtærede Handelsminister havde sat ind i Loven. Det vil erindres, at vi dengang naaede til Enighed i Udvalget, og det kom til Orde ved anden Behandling, idet Ordføreren sagde — med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg citere det — at „man med Hensyn til Generalomkostningerne ikke kan lægge ind i den Maade, hvorpaa Lovforslaget er formuleret, at Generalomkostningerne, uanset Priserne Stigning, maa lægges til Grund med den samme Procent som i normale Tider, men at der maa handles efter et forstandigt og rimeligt Skøn, og at Priskontrolraadet har Ret til at tage fat ogsaa paa dette Spørgsmaal i det Øjeblik, man mener det er rimeligt“.

Jeg tror, det var det rigtige Standpunkt, og nu, da der er gaaet nogle Maaneder, vil jeg gerne spørge den højtærede Handelsminister, hvordan denne Bestemmelse har virket. Det kunde vi maaske ogsaa faa nogen Underretning om i Udvalget. Det maa man jo helst se paa, naar vi nu igen skal behandle og vedtage en Prislov, for jeg skal ikke nægte, at jeg har hørt om Folk, der, maaske forledt af Tingene, som de dengang kom frem i Pressen, har ment, at de havde Lov til procentvis at forhøje deres Generalomkostninger sammen med Varepriserne. Jeg ved, det er blevet gjort, og jeg vil gerne efterlyse, om man har sat en Stopper for det, og hvordan Bestemmelsen i øvrigt har virket i den Tid, der er gaaet. Jeg kan ikke finde noget om det i Priskontrolraadets egen Beretning; det er jo en Beretning, der paa det nøjeste holder sig til, hvad man kan kalde *facts*, saa dér faar man ingen Retledning.

I øvrigt finder jeg, at Beretningen, som den foreligger, giver et meget godt Indtryk af det store Arbejde, Priskontrolraadet har. Paa eet Punkt maa jeg ligesom det ærede Medlem Hr. Himmelstrup sige, at den til